

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV ZOBRAZOVÁNÍ

DEPARTMENT OF DRAWING

SPOLEČNOST NAD SÁZAVOU

SOCIETY OVER THE SÁZAVA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Filip Malý

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. arch. Zdeněk Makovský

BRNO 2017

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0056/2016
Ústav: Ústav navrhování
Student: **Bc. Filip Malý**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **doc. Ing. arch. Zdeněk Makovský**
Akademický rok: 2016/17

Název diplomové práce:

Společnost nad Sázavou

Zadání diplomové práce:

Město Žďár nad Sázavou se v současnosti snaží stanovit vizi dlouhodobé strategie rozvoje města, k čemuž má přispět také relativně nový institut městského architekta. S jeho pomocí bylo sestaveno zadání, na základě kterého navrhovali studenti v rámci předchozího modulového atelieru koncept strategie rozvoje města. Součástí této strategie bylo také začlenění tří stavebních záměrů se sociální funkcí (dům pro seniory, azylový dům, sborový dům).

Cílem práce je definování vize pro fungování stavby či souboru staveb pro jednu z těchto typologií, včetně volby vhodného umístění v zástavbě, s důrazem na vytvoření kvalitního veřejného prostoru, a to při využití aktuálních poznatků a trendů, majících vliv na typologie stavby.

Na základě výsledků atelieru je pro diplomovou práci vybráno řešení sborového domu.

Rozsah grafických prací:

Analytická část posuzující stav a charakter území, problémy a příležitosti obdobných staveb v ČR i v Evropě. Budou zde zohledněny poznatky ze studijní cesty do Rakouska v rámci semináře Mezi městem a domem.

Průvodní zpráva na formátu A4 (297 x 210 mm) na výšku. Rozsah zprávy bude 5 normostran. (60 úhozů na řádek, 30 řádků na stranu - tj. písmo Arial, velikost 12, řádkování odstavce 1.5, okraje 25 mm).

Dokumentace vývoje návrhu, prezentace konceptu + skicák projektu

Širší vztahy v měřítku 1:1000 – 1:5000, dokumentující vztah mezi stávající a navrženou urbanistickou strukturou.

Situace v měřítku 1:500 – 1:1000, Půdorysy, řezy a pohledy v měřítku 1:200.

Dvě perspektivní zobrazení exteriéru (např. formou zákresu do fotografie), co možná nejlépe zachycující charakter zvoleného řešení. Konkrétní stanoviště budou stanovena v průběhu práce.

Dvě perspektivní zobrazení interiéru co možná nejlépe zachycující charakter zvoleného řešení.

Technologická studie - tj. konstrukční schéma objektu a typický řez fasádou v měřítku 1:50 s detaily 1:10.

Model v měřítku 1:200, který bude zpracován včetně nejbližšího okolí.

Seznam odborné literatury:

Neufert, E.: Navrhování staveb

Norberg-Schultz, Ch.: Genius loci

Valena, T.: Město a topografie

Gehl, J.: Život mezi budovami; Gehl, J.: Města pro lidi

Gehl, J.: Nové městské prostory

www.aprurvodce.cz, související zákony, vyhlášky, normy a předpisy dle platné legislativy ČR

Termín zadání diplomové práce: 20. 2. 2017

Termín odevzdání diplomové práce: 15. 5. 2017

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Filip Malý
student(ka)

doc. Ing. arch. Zdeněk Makovský
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
vedoucí ústavu

V Brně, dne 20. 2. 2017

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

POLYFUNKČNÍ KOMUNITNÍ CENTRUM VE ŽĎÁRU NAD SÁZAVOU

ÚVOD

Předmět diplomové práce naplňuje zaměření modulu Res publica, který se soustředí na navrhování občanských staveb. Podnět k návrhu víceúčelového komunitního centra vzešel z konkrétního záměru města Žďáru nad Sázavou na rekonstrukci původního objektu mateřské školy při ulici Okružní. Dnes je budova z části využívána jako sdílené komunitní a nízkoprahové centrum pro děti a své prostory tu má i oblastní charita, která pomáhá lidem s duševním hendikepem. Požadavkem zadavatele je tyto funkce zanechat, provozně optimalizovat a především rozšířit o nové provozy. Nově má v objektu začít fungovat provoz jeslí a administrativní složka, ředitelství sociálních služeb. Vzhledem k daným prostorovým podmínkám a objemové náročnosti všech provozů, bude nutné přikročit k rekonstrukci většího rozsahu a k rozšíření stávající budovy.

SITUACE

Objekt bývalé školky se nachází ve specifické oblasti, na hranici dvou sídlištních celků. Na jižní straně sousedí se sídlištěm s vžitým názvem Stalingrad. Je to ucelený urbanistický celek menších bytových domů z 2. pol. 20. století, které vznikaly v době největšího růstu zdejší velké strojírenské společnosti Žďas. Zástavba, ač kompaktní, je umístěna do volných ploch zeleně, kde vytváří neuzavřené vnitrobloky přístupné veřejnosti. Velké procento obyvatel sídliště dnes tvoří nízkopříjmové rodiny, a to s sebou nese řadu sociálních problémů, které v první řadě doléhají na děti z těchto rodin, jež nemají pevné domácí zázemí. Právě tyto děti jsou dnes hlavními návštěvníky denního centra a zde se jim věnuje velká pozornost, která se jim doma nedostává.

Na severní straně sousedí se sídlištěm Klafar, což je mladý, neuspořádaně rostoucí útvar rodinných domů s vlastními pozemky. Jedná se o klasický příměstský satelit s výstavbou typových domů bez náznaků promyšlené koncepce. Kvůli tomu se město nekontrolovaně rozrůstá do krajiny, místo aby se chovalo kompaktně. Místo tak ztrácí svou identitu, lidé se uzavírají za ploty svých pozemků, sousedů téměř neznají. Oba celky lze chápat jako

kontrast ve více rovinách, obecně jsem jej pojmenoval jako extrovertní (Stalingrad) a introvertní (Klafar). A právě uvažovaný objekt ležící přímo na rozhraní těchto 2 světů se musí s danou situací vypořádat. Nejdůležitějším motivem komunitního centra je místo pro setkání lidí. Bez rozdílů, čili pro všechny. Centrum by tak mělo nabídnout dostatečnou variabilitu a možnost přizpůsobit se aktuálním potřebám uživatelů.

HMOTA

Stavba je umístěna doprostřed pozemku s velkou oplocenou zahradou. Budova je členěna na tři hlavní hmoty – dvě jednopodlažní s plochou střechou a uprostřed jednu dominantní dvoupodlažní hmotu s nízkou sedlovou střechou. Tato hmota zároveň vystupuje z linie objemů dopředu jižním směrem. Postupem času přibylo na stavbě několik živelných přístaveb, které narušují ráz celkové hmoty. Až na signifikantní objem uprostřed je v současnosti stavba nečitelná. Nemá jasné vstupy, do současných provozů se vstupuje jaksi bokem, či zezadu. Rovněž vnitřní uspořádání je složité a nefunguje dle požadavků uživatelů. Členění fasád s pravidelným rastrem oken je pozůstatkem z doby, kdy dům fungoval jako školské zařízení, neodráží tudíž na fasádu, co se odehrává uvnitř.

KONCEPT

Prvním krokem byla analýza současného stavu a porovnání s požadovaným stavebním programem. Z tohoto srovnání vyplývá, že jsou současné prostory nedostatečné, a to i přesto, že se polovina domu dnes prakticky nevyužívá. Je třeba začít s očištěním hlavní hmoty od nekonceptních přístaveb. Tím se odhalí tři jasné objemy s dominantní dvoupodlažní hmotou uprostřed. Ta předurčuje nejdůležitější prostory v rámci objektu. Aby se následné nutné rozšíření domu opět nezměnilo ve změť přístavků, je nutné nejdříve analyzovat jeho „DNA“. To se nachází v jasném konstrukčním systému. Všechny tři objemy jsou dvoutraktem se střední nosnou stěnou. Osy nosných stěn jdou rovnoběžně a pravidelně o stejných rozestupech s podélnou stranou objektu. Hlavní hmota předstupuje o jeden trakt dopředu, vzadu tedy vytváří jednotraktový dvůr.

Rozšíření domu bych proto chtěl provést podle pravidel, která jsou již daná. Navazuji na hlavní hmotu a rozšiřuji ji směrem dozadu o dva trakty, či moduly. Důvodem rozšiřování dozadu je jednak respekt ke stávajícímu jižnímu průčelí, které pro svou prostorovou gradaci již další zásahy nesnese a dále fakt, že zadní dvůr je nevyužívaný a výškově posazený níže, což mě vedlo k myšlence, že právě zde by mohlo vzniknout srdce komunitního centra, multifunkční sál s převyšným prostorem. Celou koncepci pak uzavře poslední modul, posazený na úroveň druhého podlaží a zalícovaný s novým severním průčelím tak, aby princip dominanty byl patrný i z pohledu ze severu. Na střeše nad prvním podlažím pak díky tomu vznikne nový dvůr ohraničený novou a starou částí s možností vystoupit na střechy postranních nižších objektů.

Jedná se o poměrně značný zásah do stávající kompozice, nebudu se jej proto snažit popírat sjednocením pod stejnou fasádu, nýbrž ho zdůrazním novým materiálovým řešením – dřevostavbou. Dřevo jako přírodní materiál, na který jsou lidé zvyklí a je příjemný na pohled i dotek bude vhodně doplňovat světlou omítku na stávajících hmotách, zároveň jasně naznačí, co na stavbě přibýlo, či se změnilo. V neposlední řadě se může tento materiál snadno propsat i do interiéru a navodit příjemnou atmosféru pouze svou přítomností.

Fasáda stávajícího objektu je rovněž tvořena podle jistých pravidel. Je to pravidelný rastr velkých otvorů a úzkých meziokenních pilířů. Aby zásahy do současné konstrukce nebyly fatální a zároveň řešení vnitřních prostor funkční, rozhodl jsem se otvory nepřemísťovat, ale pouze násobit, či zaslepovat dle potřeb. Okno tak nebude anonymním prvkem v řadě, ale důležitým elementem dotvářející identitu vnitřního prostoru. Síla stávající konstrukce současně s možností okno předsadit před ni, nabízí možnost posazení a umocnění tak pobytové kvality prostoru. Proto snižuji parapet na úroveň pro pohodlné usazení osob.

ROZMÍSTĚNÍ FUNKCÍ

Současný uzavřený pozemek díky orientaci ke světovým stranám a umístění dominantní hmoty se jasně nabízí k otevření směrem na jih s možností navázání svou otevřeností na extrovertní sídliště Stalingrad. Tuto část pozemku proto navrhuji jako zcela veřejnou a

otevřenou. Bude jí vévodit předprostor dominantní hmoty s umístěným hlavním vstupem do dvou nejvíce „extrovertních“ provozů – do komunitního centra a nízkoprahového centra pro děti a mládež. Společně s důležitým rozptylovým prostorem bude na jižní straně pozemku také klidová část v podobě parku a veřejného hřiště. Komunitní centrum zabírá téměř celou plochu prvního podlaží střední hlavní hmoty. Při vstupní části se nachází zázemí, centrum pak v zadní části graduje velkým převýšeným sálem s možností libovolného dělení na jednotlivé klubovny, či velký multifunkční prostor dle potřeb. Na sál dále navazuje venkovní prostor, mírně zahloubený oproti okolnímu terénu, nabízí tak možnost pobytu ve větším soukromí.

Dětské centrum je umístěno do druhého podlaží hlavní stávající hmoty s přístupem na střešní terasu. Ostatní provoz, v mojí terminologii „introvertní“, mají samostatné vstupy ze severní strany. Jesle i klub charity mají své ohraničené části pozemku s vlastní zahradou poskytující dostatečnou míru soukromí a ochrany. Ředitelství sociálních služeb stojí stranou, nepotřebuje ani část zahrady, proto je umístěno do druhého podlaží přístavby a orientováno směrem od domu tak, aby uživatelé ostatních provozů neměli pocit dohledu sociálních pracovníků nad nimi. A díky tomu mají příjemný bonus v podobě výhledu na Santiniho Zelenou horu.

TECHNICKÉ ŘEŠENÍ

Z původního objektu se odbourá šikmá střecha a nahradí plochou střechou s vegetační vrstvou. Mimo důvodu koncepčního očištění, je to také kvůli velké ploše střech a následnému odtoku dešťové vody, která takto nemusí odtékat a zasakovat se pouze na pozemku. Částečně se akumuluje v souvrství zelené střechy, která navíc brání v přehřívání objektů v letních měsících. Střecha v neposlední řadě bude v některých částech pochozí. Stávající konstrukce se tepelně zaizolují minerální izolací v síle 200 mm a na povrchu se opatří difúzně otevřenou minerální omítkou. Tím se výrazně posune energetický standart budovy směrem k nízkoenergetickým hodnotám. Nová okna s izolačním trojsklem se osadí před líc konstrukce do roviny tepelné izolace a z jižní strany se opatří skrytým kastlem s venkovními screenovými roletami, které poskytnou vnější stínění a zabrání tak přehřívání interiéru.

Konstrukce nově navržené dvoupodlažní přístavby je z velkoformátových CLT panelů zaizolovaných dřevovláknitou izolací. Vnější plášť tvoří provětrávaná fasáda z modřínových latí. Nový objekt bude založen na ŽLB desce spočívající na hutněné vrstvě pěnového skla. Střecha nového objektu je rovněž plochá vegetační. Vnitřní povrchy utváří přímo samotný panel, pod stropem se nainstaluje akustický podhled s dostatečnou výškou pro umístění rozvodů vzduchotechniky. Ohřev TUV pro užívání i vytápění je zajištěn přívodem teplovodu na pozemku. Výměník je umístěn ve stávajícím podzemním podlaží. Bezbariérový přístup do 2.NP je zajištěn výtahem, do sálu komunitního centra z prostorových důvodů řešen sklopnou plošinou nad schody. Únik osob z 1.NP je zajištěn po nechráněných únikových cestách, jelikož má každý shromažďovací prostor přímou vazbu na venkovní prostranství. Z 2.NP je únik osob možný po chráněné únikové cestě v nově navrženém objektu.